

1

Ets a imatge seva
és aquella que ve del cràter
del volcà origen

és la teva imatge
ets la semblança
nou esferes dobles
ets la identitat represa
és el plomatge
al rebost dels possibles

és la roca migrant
ets la revenja
escultura profanada
inscrita en els murs derruïts
ets el fruit de l'estrimoni
és l'opi abandonat
als camps llaurats per les garses
és l'ungla daurada i la tija triple
l'algú-nosaltres que vam perdre

La Blancallum ja comenta aquest poema a l'epíleg, i entre d'altres en comenta, precisament, la imatge en què jo voldria insistir avui, que és aquesta «tija triple». La Blancallum diu: la

tija és triple. I triple són tres i és també la política, la condició social, la discordança, la dissidència i prendre consciència d'una pluralitat que ho posa difícil i que per això desencadena i amolla. Potser és estendre'ls la mà i gosar poder escriure'ls l'esquerda. Salomó i Sulamita i un amor que, com llegeixen alguns i com explica l'estrella de Rosenzweig, no s'atura en ells dos, sinó que acull i convida.

Doncs bé, a mi m'agrada especialment aquesta imatge de la forma triple, avui, perquè una mica és com si la mateixa Blancallum, la Miriam Reyes i jo fóssim una mica l'esbrancament, el desglaç, l'esbadellar-se en tres veus, la dissolució en una veritat minúscula (però, no per això, menys veritat) de la veu de l'Anna Pantinat en aquest llibre que presentem, *Qui no s'anomena...*

La cosa és que aquesta imatge de la tija triple em va trempar molt no només per aquesta felicitat coincidència d'avui (o no), sinó també perquè em fa bascular entre dues interpretacions possibles del 3, o de la multiplicitat triple, com a concepte, que provenen de dues passions diferents, que són, d'una banda, *La passió segons G. H.* de la Clarice Lispector i, de l'altra, *La passió segons Renée Vivien* de la Maria-Mercè Marçal.

A LPSGH, Lispector diu coses molt interessants i que trobo que s'adiuen bastant al llibre de l'Anna. L'Anna, per exemple, ens parla d'una «identitat sepultada», al començament del llibre:

Nit-cràter-ombra
la identitat sepultada
sota l'herba
negra claveguera
la font que significa

què significa.

Per la seva banda, Lispector deia, a LPSGH, que:

Per fi, per fi s'havia trencat realment el meu embolcall, i ara jo era sense límit. Per no ser, jo era. Fins al final del que no era, jo era. El que no soc jo, soc jo. Tot estarà en mi, si jo no soc; perquè «jo» és únicament un dels espasmes instantanis del món.

Crec, en aquest sentit, que l'Anna també s'aixeca contra, diguéssim, les inèrcies de la identitat al seu llibre... A LPSGH, però, la multiplicitat triple té el següent valor. Després que la protagonista visqui l'experiència que la fa iniciar el relat (és a dir: després que aixafi un escarabat i es paralizzi davant de la violència ontològica del desmembrament), la protagonista diu que, de sobte, és com si hagués perdut una cama:

Aquesta tercera cama l'he perduda. I he de tornar a ser una persona que no havia estat mai. He tornat a tenir el que mai no havia tingut: dues cames. Sé que és únicament amb dues cames que puc caminar. Però l'absència inútil de la tercera em fa falta i m'espanta, era ella que feia de mi una cosa que jo mateixa podia trobar, i sense ni tan sols haver-me de cercar.

A LPSGH, doncs, la multiplicitat triple funciona més aviat des de la imatge del tríode: és allò que dona estabilitat al sistema però, alhora, és allò que ens impedeix de caminar (una mica com la sabata negra i inútil del poema «Daddy» de la Sylvia Plath). A LPSGH, doncs, la multiplicitat triple connota estabilitat, i això és justament el contrari del que em suggereix la multiplicitat triple de l'Anna a *Qui no s'anomena*. La multiplicitat triple de l'Anna, per tant, crec que és la multiplicitat triple de la Maria-Mercè Marçal a LPSRV. Marçal escriu, de la veu del seu alter ego a la novel·la, el següent:

Quan intento de captar allò que ha estat essencial de la meva insatisfacció crònica, se m'apareix sempre un esquema triangular —¿no és un triangle, també, que enquadra l'ull de Déu en les representacions piadoses? El triangle, que limita la nostra percepció gramatical amb les tres persones del verb. El triangle, que irromp en la immobilitat harmònica o tensa del dos i aporta moviment i, doncs, conflicte entre allò que és i l'agent de canvi. El triangle, que a voltes s'obre en altres triangles, com les palmeres dels castells de foc, i que es fan i es desfan contínuament, se superposen, s'interpenetren, s'interseccionen. El triangle, imatge de la perpètua tria i del perpetu traïr. [...] I que, de fet, la imatge suada i ressuada de l'adulteri clàssic em serveixi de punt de partida, potser com qualsevol altre triangle que prengui un perfil ben concret i definit. M'he sentit, en aquesta nostra història, com si permanentment fos l'«altra» sense que en l'altre vèrtex hi hagués precisament cap «una» —ni cap «un», evidentment—. [...] A l'altre vèrtex del triangle només hi podria posar un mot d'acceptació tan ampla que gairebé és com no dir res: «el món». I, potser, intentant d'afinar: «el món en tu». Sovint he tingut la sensació sens dubte fal·laç que fora d'aquest «món» complex, embolcallador, poderós —i que, cal no oblidar-ho, imposa una llei hostil a la mena d'amor que tu i jo hem intentat de viure—, la majoria dels conflictes que ens han oposat haurien estat inexistents. És cert que bona part dels problemes, desconfiances i incomprendiments provenen de la manera diferent en què cada una es relaciona amb el «tercer» en presència, que de vegades pren la forma d'«absent» present. I dels diferents pactes que cada una hi ha establert. I de les diferents tries i les diferents traïcions a una suposada complicitat prèvia. Però, ¿què restaria de nosaltres, si eliminem aquest referent necessari per a tota existència real? És, potser, aquest estira-i-arronsa amb el món allò que ens defineix d'una manera més singular.

Doncs bé, acabaré tot aquest meu rotllo del tres i dels triangles amb un poema de l'Anna sobre la desestabilització dels sistemes, que diu:

Qui t'invoca

vol conèixer lliure
arran de lava
des d'on neix la marea

els murs de la paraula

el nom ressoni als llavis
com l'eco de la tempesta.

Volcà:

2 Diàleg entre veus:

sempre encesa
sempre negra
sempre sacra

germana dels éssers
vídua dels éssers
remor

casa
gemec
persona.

Volcà:

Que, d'alguna manera, em recorda, probablement per aquest «sempre encesa/ sempre negra/ sempre sacra», a dos poemes de la Blancallum, que són:

Tot sobre blanc (*Punyetera flor*)

Al néixer oblidàrem que era blanc, el fons,
i que més blanc damunt de blanc
va fer molt blanc —com un sospir, només un aire.
Al néixer aprenguérem que era tot, de món,
i que més món damunt de món
va fer molt món —com repetit, p'ró no ben bé.
Al néixer els pinzells van venir junts tocant l'altre,
sabent de sempre d'embrutar-se, de matar els blancs,
de fer-ho nou, de ser-hi boig, de no prohibir-se i barrejar-se.
I al néixer la sang, que era la nit, va tornar roja.

Poesia (*Visca!*)

Ets matussera, sapastra, destralera!
Cosa fina, rebonica, ballarina!
M'agrades així, elegant,
bruta de fang.

De l'Anna Pantinat:

el desig no s'endugui la roca
abrandi la mar i la clivelli
la fe no s'endugui la roca
emboiri la mar i l'estavelli
l'amor no s'endugui la roca
negui la mar i la liqüi.

Volcà:

I, pel tema d'allò líquid, de la líquiditat, i sobre la reflexió al voltant dels límits d'allò sòlid... un dels primers poemes del recull *Haz lo que te digo*, de la Miriam Reyes:

No es aconsellable depositar toda esperanza en otro cuerpo
pero sucede y para entenderlo
habría que empezar por aislar
el proceso de la circunstancia
y observar con atención
las pequeñas transformaciones
en el significado de la palabra amor.

En tanto que sólidos
tenemos la naturaleza empecinada
de las cosas fáciles de encerrar
Mira si no los zoológicos
las colecciones de entomología
los cubitos de ámbar.
No hay manera de filtrarse o de colarse
por una rendija como el agua o el aire.

De extenderse hacia ti mis brazos
se han convertido en un tendido eléctrico:
entre tú y yo descansan los pájaros
juegan a las cuerdas las tormentas
se encienden las ciudades.

Contra toda recomendación
se diría.

De l'Anna Pantinat:

No s'atura
la llengua del mar
els cabells del bosc
el teix dels mil anys
les dents la muntanya
com el vent que arrenca
per vestir la sang
esquinça
runes ungles llavis
fam de duna
bull
el camí glacera
mar que assota
aquest trànsit
s'endinsa al temple
escorxa la flor
calcina el budell
polvoritza el crani
vent que trepana
cel que perfora

com el temps no s'atura.
quan ve
no s'atura.

I, meu, i pel que fa a la qüestió de la trepanació, de la perforació... (i que és un poema que vaig escriure arran del primer cop que vaig llegir LPSGH, de la Clarice Lispector...):

Crua. Estic viva, però crua. La meua carn elàstica me la imagino blana i llenegosa entre les dents. Poc digestiva. I mentidera. La sang me l'afiguro fent-se rosa barrejant-se amb guarniments de base làctica. Lliscosa. Lletosa entre les dents i mentidera. La pleura: no sé on és. El pàncrees: no sé on és. La melsa: no sé on és. Potser fa sucs i és mentidera com la dona del mercat prometent-me el tall més tendre. I jo tan crua. Estic viva, però crua. La meua pell elàstica. La meua fractura vertebral. Els meus esfínters. La meua obertura:

em paralitzen. Me'ls imagino blans i llenegant entre les dents. Poc digestius. I mentiders. —Cinquanta quilograms de carn sisplau i me la posa ben fineta. Me la talla ben arran del precipici. Ben al límit del vertigen vascular:
el meu ventre és
un avenc. Potser fa sucs i és
mentider com déu cuinant-te la carn crua. Estàs viva. Repugnant. I crua.

3 Finalment, hi ha una altra qüestió del poemari de l'Anna que m'agradaria comentar, que és aquesta presència del volcà: i el volcà, crec, com a imatge que representa el gest fundacional... però un gest fundacional que, per definició, és magma, és canviant, és líquid, desglaçat i bullent alhora...

Diu l'Anna:

Assedegats
mirem-nos
la fam

clavem les ungles
a la fusta
del casc
goleta
que remolca
l'equador

el pol
de cadascú
cec
en desglaç
rumb
al tròpic
imantats
cap
a la Pangea.

I deia, semblantment, la Maria-Mercè Marçal:

La serp surt de la seva
tretzena muda
tremolosa i erecta.
—Un llamp de pedra fòssil
de sobte massa viu.
Líquid esglai:
desglaç.

Diu l'Anna:

L'atàvic el ferotge l'atroç el beneït l'oceànic l'inclement el ritual
el remot el ver el compassiu l'estranger el déu no és ningú

els nostres epítets són magma.

Volcà:

I deia, en aquest sentit, i al voltant de la incapacitat, per definició, d'atrapar la força d'un volcà, l'Anna Dodas:

soc com el tro
gemegós que braola en la vall
foll de terror
jo soc la vall

com el rampí
cec entre pedres
que ensopega amb el terròs

soc la foradada
vertiginosa que escup
aigua com un salt magnífic

jo soc el salt

no soc res més:
una carolina molla
que aguanta la pluja

tristament

l'incendi s'apropa
cendres cotines de fum
bafarades d'escalfor
l'incendi s'apropa i els merlets
buit les torrasses soles
l'incendi, la por
cavalls que s'escapen

res com el foc, com la brasa
i la mà que l'agafa i es crema
el dolor
i no pas l'agònica successió
de flames i dies
incombustibles
i un aire inflammat a dins
la perversa impotència
d'un fat que no és sinó espera